

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobce: V. G., st. přísl. X
zastoupen Mgr. Denisou Šmídovou,
advokátkou se sídlem Dominikánské nám. 184/5, 602 00 Brno

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra,
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 10. 2023, č. j. OAM-932/ZA-ZA11-P10-2022,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 10. 2023, č. j. OAM-932/ZA-ZA11-P10-2023, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** uhradit žalobci náklady řízení v částce 11 870 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupkyně Mgr. Denisy Šmídové, advokátky se sídlem Dominikánské nám. 184/5, 602 00 Brno.

Odůvodnění:

- I. Vymezení věci

1. Žalobce se včas podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl tak, že se žalobci mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14 a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.
2. Z napadaného rozhodnutí vyplývá, že žalobce podal dne 17. 10. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice (dále též „ČR“). Z údajů poskytnutých k žádosti a pohovoru ze dne 20. 10. 2022 vyplývají následující skutečnosti.
3. Žalobce sdělil, že je ruské národnosti, ateista, nikdy nebyl členem žádné politické strany a nebyl politicky aktivní. Je svobodný, nemá děti, posledním místem bydliště bylo město X. V červenci 2019 odjel za otcem do Moskvy a po půl roce zde požádal o české vízum a vycestoval v lednu 2020 letecky do Prahy. Od té doby se do Ruska nevrátil. Je zdravý, nemá žádné zdravotní omezení. O mezinárodní ochranu požádal z důvodu, že by mohl být povolán do armády a bojovat ve válce. Pokud by nenastoupil, mohl by být odsouzen k 5 letům odnětí svobody. Navíc byl v Brně na mítinku na podporu Ukrajinců.
4. V průběhu pohovoru uvedl, že je zde kvalitní vzdělání. Po svém příjezdu půl roku studoval češtinu, poté od září 2020 studoval na VUT fakultu strojního inženýrství, ale neměl dostatek kreditů, takže byl v únoru 2021 ze studia vyloučen. Poté studoval kurzy angličtiny, které ukončil 31. 8. 2022. Od září 2022 chtěl studovat na VUT elektrotechniku a komunikační technologie, absolvoval přijímací zkoušky a ke studiu byl přijat. Dostal ale výjezdní příkaz do 30. 10. 2022. Odeslal žádost o prodloužení víza a měl do 5 dnů přijít potvrdit podání, což neudělal, neboť byl nemocný. Poté přišel potvrdit svoji žádost a zjistil, že má výjezdní příkaz. V Rusku má matku a sestru, otec je v Polsku, kde má pracovní vízum. S matkou a sestrou je v kontaktu, ale nemohou spolu mluvit o politice, matka a sestra souhlasí s Putinem a jeho politikou. V Rusku žalobce žádné potíže neměl, během života v Rusku nebyl politicky či veřejně aktivní. Během svého pobytu v ČR navštívil v Brně na začátku války, tedy 25. 2. 2022, mítink na podporu Ukrajinců, kde byl řadovým účastníkem. Také na sociálních sítích diskutoval proti válce na Ukrajině. Příspěvky směřovaly proti válce a Putinovi, pro Ukrajinu a mír. Příspěvky byly veřejné a měly formu stories, dále žalobce psal zprávy, názory, sdílel, co dělá ruská armáda na Ukrajině. Na jeho profilech jsou stále dohledatelné. Protirežimní příspěvky začal sdílet po začátku války. V ČR žalobce podporuje Ukrajince, pomáhá jim nacházet práci, ubytování, je jejich tlumočníkem. V Rusku žalobce neabsolvoval základní vojenskou službu, povolávací rozkaz mu doposud nepřišel. V případě návratu do vlasti se žalobce obává, že bude stíhán za své politické aktivity v ČR a že by mohl být poslán do války. Žalobce se domnívá, že se ruské státní orgány dívají na sociální sítě. Žalobce dále doložil screenshoty stories z mítinku na podporu Ukrajinců, potvrzení spolku Minorities ohledně jeho aktivit na činnosti spolku určené na podporu ukrajinských uprchlíků a kopii dvou vyjádření ukrajinských občanů, kterým pomohl.
5. V rámci písemného vyjádření dále uvedla zástupkyně žalobce, že lidskoprávní situace se v Ruské federaci od podání žádosti dále zhoršila. Z obecně známých informací z médií je zřejmé, že režim prezidenta Putina vlivem neúspěchů ve vojenské oblasti postihuje projevy odporu proti vedení války stále tvrdším způsobem. Orgány Ruské federace mají tendenci sledovat projevy, činnost a vyjádření názorů rovněž u svých občanů v cizině, přičemž ČR je v tomto kontextu zájmovou zemí. Z veřejných informací je známo, že na území ČR v předválečné době operovaly ruské tajné služby a ČR je terčem

dezinformačních kampaní přicházejících z ruskojazyčných zdrojů. Žalobce má oprávněné obavy z perzekuce z důvodu jeho protiruských postojů. K vyjádření rovněž předložila články z českých médií.

6. Podle žalovaného bylo v průběhu správního řízení objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je jeho obava z povolání do armády a zapojení do bojů ve válce, obava z trestu za nenastoupení do armády, a dále obava z uvěznění po návratu do Ruska z důvodu jeho aktivit na sociálních sítích během pobytu v ČR, kde vyjadřoval kritické názory na ruský režim a válečný konflikt s Ukrajinou. Rovněž z důvodu jeho praktické podpory ukrajinských občanů na území ČR a účasti na mítinku na podporu Ukrajinců.
7. Žalovaný při posouzení žádosti žalobce vycházel především z jeho výpovědí, jím doložených materiálů a z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Ruské federaci. Konkrétně vycházel z Informace OAMP k bezpečnostní a politické situaci v zemi a vybraným otázkám z oblasti občanských svobod a lidských práv ze dne 8. 3. 2023, Z Informace OAMP k situaci navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí ze dne 31. 10. 2022, Z Informace Finské imigrační služby – Ruská federace, Vyhýbání se odvodům během mobilizace ze dne 31. 1. 2023, Zákona Ruské federace 53-F3 o vojenské povinnosti a vojenské službě ve znění k 31. 7. 2020 – Hlava IV, povolávání občanů k vojenské službě, Trestního zákoníku RF ve znění ze dne 11. 6. 2021 – čl. 328 Vyhýbání se výkonu vojenské služby a alternativní civilní služby a čl. 339 Vyhýbání se plnění služebních povinností předstíráním nemoci nebo jiným způsobem.
8. Žalovaný vyhodnotil příběh žalobce z hlediska možného pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu tak, že žalobce neuvedl v průběhu řízení žádné skutečnosti, na základě nichž by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován. Žalobce nikdy nebyl členem žádné politické strany či skupiny, během pobytu v Rusku se nijak politicky neangažoval, ani neměl žádné potíže s ruskými státními orgány. Žalobce začal být aktivní až během jeho pobytu v ČR po vypuknutí konfliktu na Ukrajině. K podání žádosti o mezinárodní ochranu přistoupil až v říjnu 2022 v situaci, kdy se ocitl v potížích s pobytovým oprávněním a obdržel výjezdní příkaz. Podáním žádosti tak řešil primárně svoji pobytovou situaci.
9. Žalovaný rovněž nedospěl k závěru, že by žalobce mohl ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobce v průběhu řízení nedeklaroval žádnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b). Nebylo zjištěno, že by byl v zemi původu ze strany ruských státních orgánů vystaven perzekuci či diskriminaci z důvodu svého politického přesvědčení či z důvodu vyjadřování politických názorů na území ČR, tedy jednání, které by bylo možno vyhodnotit jako pronásledování. Žalobce dále deklaroval obavu z návratu do Ruska v souvislosti s možným povoláním do armády a účastí ve válečném konfliktu či z trestu v případě nesplnění takové povinnosti. Žalovaný konstatoval, že podle Informace Finské imigrační služby nebyly zjištěny žádné informace o tom, jak bylo na hranici zacházeno se záložníky vracejícími se do Ruska, nezmiňuje ani žádné případy mobilizace na hranici. Vracející se jedinec by neměl být odveden před vojenskou komisí. Žalovaný

dále konstatoval, že žalobce dosud neobdržel povolávací rozkaz. Branná povinnost a povinná vojenská služba přitom patří k základním státoobčanským povinnostem. Ze získaných informací nejsou zřejmé žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by trest za porušení vojenské povinnosti měl mít vážný perzekuční charakter nebo že by žalobci hrozil neadekvátní či nepřiměřený trest z důvodů azylově relevantních. Nadto kampaň v souvislosti s mobilizací již skončila.

10. Žalobce dle žalovaného rovněž nesplňoval důvody k udělení azylu podle ustanovení § 13 zákona o azylu za účelem sloučení rodiny.
11. Při posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu se žalovaný zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobce a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Žalovaný nenalezl žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu z humanitárního důvodu. Žalobce je zdravou, dospělou, plně svéprávnou osobou a může si zajistit své potřeby. Takový důvod nebyl shledán ani z pohledu osobní a rodinné situace žalobce.
12. K důvodům pro udělení doplňkové ochrany žalovaný uvedl, že nenalezl žádné skutečnosti, na základě nichž by žalobci mohla hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma formou trestu smrti nebo popravy. Ruská legislativa sice uložení trestu smrti umožňuje, v zemi však platí moratorium na jeho výkon a poslední poprava proběhla před více než 20 lety.
13. Žalovaný se dále zabýval otázkou, zda žalobci nehrozí v případě návratu do vlasti nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalovaný konstatoval, že nebylo zjištěno, že by žalobce v zemi původu čelil závažnému jednání ze strany státních orgánů, který by bylo možno vyhodnotit jako vážnou újmu. Ani v kontextu se zprávami o zemi původu s žalobcem deklarovanými aktivitami na území ČR neexistuje vysoká míra pravděpodobnosti, že by měl takovému jednání čelit v případě návratu do země. Nic nenasvědčuje ani tomu, že žalobce by aktuálně byl v situaci brance vyhýbajícímu se nástupu základní vojenské služby a že by měl čelit postihu za nenastoupení. Rovněž skončila kampaň v souvislosti s válečným stavem na Ukrajině a nelze tedy považovat žalobcovu obavu z nástupu do armády jako odůvodněnou. Žalobci nelze poskytnout ochranu před jakýmkoliv negativními jevy v zemi původu, ačkoliv Ruskou federaci nelze označit za zemi s vysokým stupněm demokracie.
14. Dále se žalovaný zabýval tím, zda žalobci v případě návratu do vlasti nehrozí vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Z informačních zdrojů je žalovanému známo, že v zemi původu žalobce neprobíhá ozbrojený konflikt ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Za takový konflikt nelze podle žalovaného považovat ani válečný konflikt na Ukrajině, neboť ten neprobíhá na území Ruské federace. Podle zpráv o zemi původu je bezpečnostní situace v Rusku většinou stabilní. K omezenému počtu incidentů dochází pouze na hranicích s Ukrajinou. Vzhledem k tomu, že žalobce pochází z města X, se jej toto riziko netýká.
15. Případné vycestování žalobce po posouzení informací o zemi původu a skutečnostech sdělených žalobcem není dle žalovaného ani v rozporu s mezinárodními závazky ČR.

16. Žalovaný proto dospěl k závěru, že žalobce nesplnil zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a zákona o azylu.
17. Žalovaný posléze neshledal, že by v ČR byla udělena doplňková ochrana některému z rodinných příslušníků žalobce, proto žalobci doplňkovou ochranu dle ustanovení § 14b zákona o azylu neudělil.
18. Z uvedených důvodů žalovaný neshledal důvody pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejích forem, a proto žádost zamítl.

II. Žaloba

19. Žalobce má za to, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem a jeho vydáním došlo ke zkrácení jeho práv. Žalobce odůvodnil svoji žádost především svojí obavou z perzekuce v případě návratu do vlasti z důvodu svých protiválečných postojů, pomoci ukrajinským uprchlíkům a účasti na protiválečných protestech, a rovněž obavou z mobilizace do ruské armády pro invazi na Ukrajině.
20. Vyhodnocení situace žalovaným však podle žalobce stojí na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu a bagatelizaci situace žalobce. Žalobce upozornil na skutečnost, že s ohledem na aktuální mezinárodně politickou situaci, je ČR jednou ze zemí, které jsou v popředí zájmu Ruské federace rovněž ze strany tajných služeb, o to více v reakci na přijatá opatření po zahájení invaze na Ukrajinu. To je obecně známo z médií a z vyjádření politických představitelů. Z těchto důvodů se nelze domnívat, že by se k ruským orgánům nedostaly informace o tom, kteří navracející se ruští občané se účastnili protiválečných aktivit či pomoci Ukrajincům. Neexistují o tom dostatečné informace, neboť možnost monitorovat perzekuci těchto osob po návratu do Ruska je velmi omezená. Žalovaný podle žalobce vyhodnotil shromážděné informace tendenčně, podcenil rizika pro žalobce a relevantní skutečnosti interpretoval ve světle svého apriorního závěru o účelovosti žádosti žalobce.
21. Bagatelizujících závěrů se žalovaný dopustil i v závěrech týkajících se důvodnosti obav žalobce z mobilizace do armády Ruské federace. Z veřejně dostupných údajů vyplývá, že mobilizace mužů ve vojenském věku dosud nebyla ukončena a je vysoce pravděpodobné, že v brzké době bude následovat další vlna. Těmito otázkami se však správní orgán vůbec nezabýval s odkazem na to, že dezerce není v Ruské federaci postihována výrazným trestem a že mobilizace je ve vztahu k žalobci nepravděpodobná. Nakonec žalobce upozornil na to, že pochází z východní části Ruska, kde probíhají mobilizační procesy intenzivněji než např. v oblasti Moskvy či Sankt Peterburgu.
22. S ohledem na výše uvedené proto žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil.

III. Vyjádření žalovaného

23. Žalovaný uvedl, že žalobní body jsou souhrnem několika různých ničím nepodložených tvrzení. Pokud žalobce tvrdí, že se k ruským státním orgánům dostanou informace o ruských občanech, kteří se v ČR účastnili jednoho mítinku na podporu Ukrajiny a přispívají na sociální sítě, musí tato tvrzení relevantně podložit. Aktivity žalobce nelze označit jako něco, co by pro ruský státní aparát bylo jakkoli zájmové.

24. I v případě žalobních námitek ohledně mobilizace žalovaný konstatoval, že se jedná o nepodložené tvrzení. Žadatel o udělení mezinárodní ochrany musí prokázat, že by se její další mobilizace týkala a zároveň ve vztahu ke své osobě prokázat, že by její důsledky byly spojené s aspekty, na základě kterých by bylo možné udělit některou z forem mezinárodní ochrany. Nic takového žalobce v průběhu správního řízení učinit nemohl, protože veškeré jeho obavy spojené s případnou další mobilizací jsou pouze v rovině spekulací.
25. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí ani nedopustil žádné bagatelizace a účelovosti.
26. Žalovaný proto navrhl, aby krajský soud žalobu pro její nedůvodnost v plném rozsahu zamítl.

IV. Průběh ústního jednání

27. Krajský soud nařídil ve věci na den 20. 2. 2025 ústní jednání.
28. Zástupkyně žalobce odkázala na písemné vyhotovení žaloby. Zdůraznila, že situace ve válečném konfliktu je turbulentní a často se mění, a pro žalobce je proto výrazným rizikem to, že nebyla ve správním řízení dostatečně zkoumána možnost nuceného nasazení v bojích na Ukrajině. Žalobce neabsolvoval základní vojenskou službu, ale v poslední době je velmi časté, že i osoby vykonávající základní vojenskou službu jsou nasazeny do bojů a jsou nuceni sloužit ve válce, se kterou nesouhlasí a ve které Rusko páchá válečné zločiny.
29. Žalovaný uvedl, že s žalobou nesouhlasí, odkázal své vyjádření k žalobě a navrhl, aby soud žalobu zamítl.
30. Dále soud provedl dokazování listinami předloženými žalobcem – zprávami ze sociální sítě Telegram. Zprávy se vztahovaly k situaci ohledně náboru do armády, odvedenců a počtů padlých ve válce, včetně oblastí, ze kterých padlí vojáci pocházeli.
31. V rámci závěrečného návrhu zástupkyně žalobce zopakovala, že žalovaný nedostatečně přezkoumal rizika, která žalobci hrozí v případě návratu do vlasti. Není možné, aby byla přehlédnuta skutečnost, že žalobce bude muset narukovat do armády, ať už má základní vojenskou službu či profesionálně, a bude muset páchat válečné zločiny ve válce, se kterou nesouhlasí a proti které protestoval.

V. Posouzení věci krajským soudem

32. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s.ř.s.“), ve lhůtě stanovené v ustanovení § 32 odst. 1 zákona o azylu.
33. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, jež žalobce uplatnil v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
34. Po posouzení případu žalobce dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
35. Krajský soud má v první řadě za to, že žalovaný se dostatečně nezabýval tím, zda žalobci skutečně nehrozí zapojení do válečného konfliktu na Ukrajině, jakým způsobem probíhá v Ruské federaci nástup do základní vojenské služby a zda neprobíhá skrytá mobilizace, přičemž si za tímto účelem neopatřil dostatečné množství aktuálních a relevantních zpráv o zemi původu.
36. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí rozsáhle zabýval tím, že branná povinnost je státoobčanskou povinností a sama o sobě není relevantním důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, a to ani tehdy, hrozí-li žadateli o mezinárodní ochranu riziko účasti v ozbrojeném konfliktu. Soud s tímto závěrem souhlasí, nicméně konstatuje, že je nutno jej modifikovat ve světle aktuální judikatury, např. rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45. Z něj vyplývá, že *„samotné plnění branné povinnosti nelze bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 ani § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud se ovšem jedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud je daným státem respektována možnost odepření výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského přesvědčení, ať již zavedením náhradní (civilní) služby nebo jiným způsobem, nebo přinejmenším, pokud takové odepření výkonu vojenské služby není (...) trestáno nepřiměřenými nebo diskriminačními sankcemi“*.
37. Byť tedy lze obecně souhlasit s tím, že branná povinnost je státoobčanskou povinností a vyhýbání se nástupu do vojenské služby a dezerce nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, je nutno tyto skutečnosti posuzovat s ohledem na současnou situaci v Ruské federaci. Ruská vojenská invaze na Ukrajinu je aktem mezinárodní agrese, přičemž je obecně známým faktem, že tato skutečnost je uznávána napříč mezinárodním společenstvím. Brannou povinnost a vojenskou službu pak nelze v takové situaci považovat za státoobčanskou povinnost. Je totiž nutné rozlišovat, zda občan plní brannou povinnost a v rámci mobilizace se zapojuje do ozbrojeného konfliktu, v němž je ohrožena svrchovanost a územní celistvost bránícího se státu (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016-34), nebo zda se má občan v rámci vojenské služby zapojovat do útočných bojových akcí, které jsou mezinárodním společenstvím obecně odmítány a při nichž dochází k páchání válečných zločinů, zločinů proti lidskosti nebo jiných vážných nepolitických zločinů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45).

38. V napadeném rozhodnutí dále žalovaný uvedl, že vyhlášená mobilizace byla ukončena a odkázal na informaci Finské imigrační služby o situaci záložníků vracejících se ze zahraničí, podle které těmto osobám nehrozí vyšší riziko povolání k výkonu vojenské služby nebo nasazení do bojů než ostatním občanům. Co se týče ukončení mobilizace, soud uvádí, že z žádných podkladů pro napadené rozhodnutí komplexně neplyne, jaký je faktický stav mobilizace v Ruské federaci. Žalovaný v tomto ohledu využil zmíněný výňatek zprávy Finské imigrační služby, která se týká pouze otázky zacházení se záložníky navracejícími se ze zahraničí. Z této zprávy však nevyplývají žádné závěry ohledně trvání mobilizace v současnosti. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 7. 2024, č. j. 2 Azs 163/2024-30, „z výňatku z informace Finské imigrační služby (jde o překlad pouze jedné z otázek týkající se zacházení se záložníky vracejícími se ze zahraničí) neplynou žádné jednoznačné závěry ohledně trvání mobilizace v současnosti. Finská imigrační služba uvádí, že se nepodařilo nalézt žádné informace z veřejných zdrojů o tom, jak je na hranici zacházeno s vracejícími se záložníky. Dále informace odkazuje na článek právníka M. K. ze dne 3. 11. 2022, podle něhož nelze určit, zda je návrat do Ruska bezpečný pro ty, kteří uprchli do zahraničí. Navrátilci se nemohou být podle K. odvedeni do armády, neboť mobilizační kampaň skončila, ale mohou být odvedeni, pokud bude rozhodnuto o jejím pokračování. Zároveň informace poukazuje na výskyt nezákonné praxe, kdy policie v Rusku překračuje své pravomoci a odvádí osoby k vojenské komisi. Z obou informací OAMP pak ohledně trvání částečné mobilizace neplynou žádné závěry“.
39. V žádném případě pak není obecně známou ani nijak prokázanou skutečností, že mobilizace v Ruské federaci skončila a nadále neprobíhá v žádné formě. V podkladech pro vydání napadeného rozhodnutí taková informace absentuje, naopak je z použitých zdrojů zjevné, že obecně je informací o tom, co se v Rusku skutečně děje stran mobilizace, naprostý nedostatek. Prohlášení vrcholných ruských představitelů o tom, že mobilizace skončila, nelze považovat za dostatečné a nelze jim přičítat vypovídající hodnotu stran nebezpečí, které by žalobci mohlo hrozit (obdobně viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 12. 2024, č. j. 16 Az 9/2024-29, bod 31).
40. V tomto ohledu krajský soud považuje i za zcela nerelevantní skutečnost, že žalobce dosud nevykonal základní vojenskou službu, popř. že dosud neobdržel povolávací rozkaz. Žalovaný totiž nezískal žádné relevantní informace o tom, za jakých podmínek jsou ruští občané účastní konfliktu na Ukrajině v řadách ozbrojených sil. V rámci podkladů pro vydání rozhodnutí nejsou obsaženy informace, jakým způsobem nyní probíhá základní vojenská služba a zda nejsou branci nasazováni do bojů. Za takového skutkového stavu tedy nelze jednoznačně vyloučit, že žalobci v případě návratu do Ruska potenciálně hrozí riziko, že se bude muset zapojit do probíhajícího válečného konfliktu na Ukrajině.
41. Co se týče podkladů pro vydání rozhodnutí, v souvislosti s žalobní námitkou ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu, soud rovněž konstatuje, že použité materiály považuje za nedostatečně aktuální a nedostatečně relevantní, a to jak zprávy týkající se válečného stavu a mobilizace, tak materiály týkající se bezpečnostní a politické situace v zemi a situace navrátilců.
42. Podkladem pro vydání rozhodnutí žalovaného mají být dle ustanovení § 23c písm. c) zákona o azylu přesné a aktuální informace z různých zdrojů o státu, jehož je žadatel o udělení mezinárodní ochrany občanem. Tyto informace o zemi původu musejí být v maximální možné míře 1) relevantní, 2) důvěryhodné a vyvážené, 3) aktuální a ověřené z různých zdrojů a 4) transparentní a dohledatelné (viz rozsudek Nejvyššího správního

soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS). Za náležité zjištění informací o zemi původu je odpovědný žalovaný (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005-58, a ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017-36). Zprávy, které si správní orgán opatří, tedy musí být mj. adresné (relevantní) a aktuální. Zastaralost zpráv přitom „nelze posuzovat pouze na základě faktu, že od vypracování, resp. vydání takové informace uplynul určitý čas; zastaralá je taková zpráva, která obsahuje informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť situace, jíž zpráva popisuje, je již zcela jiná. Pokud se podstatně změní situace, může být zastaralá i zpráva stará pouhý týden a pokud je situace stabilní, může být použitelná i zpráva stará několik let.“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2020, č. j. 6 Azs 109/2019-74). Bylo proto třeba posoudit, zda si žalovaný opatřil dostatečné a aktuální informace o zemi původu, což zároveň představuje nezbytnou podmínku pro řádné zjištění skutkového stavu.

43. Žalovaným použitá zpráva nějakým způsobem vztahující se k vojenské službě je prakticky jen Informace Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023. Nadto je ve vztahu k situaci žalobce nerelevantní, neboť vůbec nepopisuje problematiku základní vojenské služby a mobilizace (jak už soud ostatně konstatoval výše). Nijak z ní nevyplývá, jakým způsobem fungují odvody k základní vojenské službě a zda může být žalobce zapojen do války na Ukrajině. Dále žalovaný vycházel z ruských zákonů vztahujících se k vojenské službě ve znění z roku 2020 a z trestního zákoníku ve znění z roku 2021. Veškeré použité materiály pak lze vzhledem k datu vydání napadeného rozhodnutí považovat za zastaralé. V situaci probíhajícího vojenského konfliktu musí být použité materiály týkající se podmínek pro vstup do základní vojenské služby, do armády a to, zda a jak probíhá mobilizace, co nejnovější. Situace v zemi se totiž může rapidně změnit s ohledem na aktuální válečnou situaci. Rovněž tresty za vyhýbání se základní vojenské službě a mobilizaci mohou být v situaci probíhajícího vojenského konfliktu přísnější, než tomu bylo před zahájením konfliktu, přičemž žalovaným použité výňatky z ruských zákonů byly účinné v letech 2020 a 2021, tedy před 24. 2. 2022, kdy byla zahájena ofenziva na Ukrajinu. Žalovaný nevzal v potaz, že mohlo v mezidobí dojít ke změně uvedených zákonů a zásadnímu zpřísnění trestů. Rovněž materiál týkající se bezpečnostní a politické situace ze dne 8. 3. 2023 byl v době vydání napadeného rozhodnutí několik měsíců starý a válce na Ukrajině se sice věnuje, ale jen velmi okrajově. Neuvádí, zda a za jakých podmínek jsou ruští občané tohoto konfliktu účastni v řadách ozbrojených sil.
44. Dále krajský soud považuje za nedostatečně komplexní a nedostatečně aktuální i zprávy, které se týkají protiválečných projevů a podpory Ukrajiny během pobytu v ČR v případě návratu žalobce do země původu. Žalovaný k této problematice opatřil pouze Informaci OAMP k situaci navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí ze dne 31. 10. 2022. Byť soud sdílí s žalovaným názor, že aktivity žalobce na území ČR jsou ve vztahu k důvodům pro udělení mezinárodní ochrany spíše marginální a nerelevantní, a pro ruské státní orgány žalobce nepředstavuje zájmovou osobu, uvedený závěr musí být podložen dostatečnými a aktuálními zprávami o zemi původu. To se v případě žalobce nestalo, neboť žalovaný opatřil k dané problematice fakticky pouze jednu zprávu, která je ve vztahu k datu vydání napadeného rozhodnutí zastaralá.
45. Z uvedených důvodů soud přistoupil ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí. Žalovaný zejména nedostatečně zjistil aktuální situaci v Ruské federaci ohledně hrozby

výkonu základní vojenské služby a potenciálního zapojení žalobce do konfliktu na Ukrajině. Žalovaným opatřené podklady nejsou dostatečně komplexní a aktuální. V následujícím řízení žalovaný na základě dostatečných a aktuálních zpráv o zemi původu posoudí, zda jsou dány okolnosti svědčící o tom, že by žalobce mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a téhož zákona. V tomto kontextu musí žalovaný posoudit, zda v zemi původu nehrozí žalobci odvedení k výkonu základní vojenské služby, v rámci níž by mohl být nasazen do války. Dále si žalovaný musí opatřit podklady týkající se možného postihu za odepření výkonu vojenské služby. Rovněž žalovaný doplní aktuální informace ohledně situace navrátilců do Ruska, a to takových osob, které v zahraničí vystupovaly proti Ruské federaci, ať už na sociálních sítích, prostřednictvím účasti na demonstracích či jiným způsobem.

VI. Závěr a náklady řízení

46. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že jí v plném rozsahu vyhověl a napadené rozhodnutí zrušil s tím, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
47. V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem krajského soudu obsaženým v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
48. Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobce měl ve věci plný úspěch, a přísluší mu proto právo na náhradu nákladů řízení před krajským soudem, které důvodně vynaložil proti žalovanému, který ve věci úspěch neměl (neboť napadené rozhodnutí bylo zrušeno).
49. Za účelně vynaložené náklady vzal krajský soud mimosmluvní odměnu zástupkyně žalobce za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a písemné podání žaloby) po 3 100 Kč podle ustanovení § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) a d) (vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 12. 2024, a dále jeden úkon právní služby (účast na ústním jednání soudu) po 4 620 Kč podle ustanovení § 7 bod 5 a § 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu, ve znění účinném od 1. 1. 2025. Za úkony právní služby to činí celkem 10 820 Kč. K tomu je nutné připočítat hotové výdaje, a dvakrát po 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 12. 2024), a jedenkrát 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu, ve znění účinném od 1. 1. 2025). To činí dohromady částku 11 870 Kč. Právní zástupkyně žalobce není plátcem DPH. Žalovaný je tedy povinen zaplatit žalobci částku ve výši celkem 11 870 Kč, a to k rukám zástupkyně žalobce ve stanovené lhůtě.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za

něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 20. února 2025

JUDr. Petr Polách v. r.
samosoudce